

Nejvyšší soud přisvědčil k této otázce rozhodnutím z 15. dubna 1919 č. j. R I 139/19—1, a to opět z toho důvodu, že není výslovně v Stremayerových nařízeních zakázáno vyhověti výslovné žádosti strany, aby užito bylo k zápisu jiného jazyka, nežli toho, v jakém je opověď sepsána. Avšak ani toto rozhodnutí není dle našeho názoru správné, ježto z nařízení těch, ze srovnání §§ 9. a 10. je patrné, že se řídí jazyk soudního vyřízení vždy jazykem podání, vymýkaje se další dispozici stran.

Z vylíčeného je patrné, že náš nejvyšší soud vychází našim novokřtěncům co nejvíce vstřícně, věře patrně nářkům obsaženým v dovolacích jich stížnostech a udaným tam pohnutkám (přizpůsobiti se loyálně požadavkům nové doby), zapomínaje při tom, že hlavní v stížnostech ovšem zatajenou pohnutkou přizpůsobovací jich snahy pravdělně je, vzbuditi v cizině dojem, že jsou českými firmami a že jim jako takovým cizinou poskytované výhody českých firem přísluší. Není tudíž zajisté pro tyto věcně neoprávněné výhody našich novokřtěnců dle našeho názoru zapotřebí znásilňovati platné právo.

Nашe notářské kauce ve vídeňské poštovní spořitelně.

Svémocným rozhodnutím bývalého presidenta zemského soudu pražského, sen. pres. Rimesche byly kauce notářské obvodu pražského, pokud sestávaly z rakouských papírů státních, přeneseny z uschování pražského úřadu schovacího do vídeňské poštovní spořitelny.

Po převratu v říjnu 1918 dospělo se tím ku křiklavé anomálii. Kauce notářů československých uloženy byly v pokladně ústavu cizího státu!

K návrhu pražské notářské komory byla sice poštovní spořitelna vídeňská zemským soudem požádána, aby kauce notářské u ní uloženy, zrušila rentovní depot, zaslala soudnímu úřadu schovacímu v Praze.

K tomu však nedošlo, a nastaly svíce nové. Řádné poštovní spojení se státem německorakouským přerušeno, poštovní spořitelna kauce nezasiílala, a notáři nemohli rentovní knížky na uložené cenné papíry spořitelně vrátiti, poněvadž cenou hodnotu, jako je knížka rentovní, nemohli svěřiti poště v otevřeném dopise.

Komorou domáháno se nápravy u našich ministerstev a ministerstvem pro záležitosti zahraniční požádán byl plnomocník Č. S. S., aby ve Vídni o vrácení kaucí do Čech zakročil.

O to požádán byl také notářskou komorou pražskou s upozorněním, že majitelům kaucí hrozí nebezpečí zbytečného okolkování cenných papírů, po případě i nebezpečí dvojitě kolokování a zdanění.

Jakého výsledku mělo zakročení plnomocníka Č. S. S. ve Vídni není známo: jisto však je s povděkem bereme na vědomost, že ministerstvo financí upozornilo praesidium vrchního zemského soudu, že veškeré cenné papíry v Německorakousku uloženy do 31. května k soupisu mají býti přihlášeny majitelem, nebo tím, kdo je dal do uschování, a to bez rozdílu příslušnosti státní a bydliště.

Vybídnuo ministerstvem spravedlnosti uložilo praesidium vrchního zemského soudu sborovým soudům, vedením notářské agendy pověřeným, aby ve příčině notářských kaucí v ústavě státu německorakouského uložných (poštovní spořitelně vídeňské a rakousko-uherské bance ve Vídni) učinilo náležité opatření ku přihlášení. Vyhovuje tomuto nařízení zaslal zemský soud v Praze úřadu plnomocníka Č. S. S. ve Vídni seznam všech kaucí notářských ve vídeňské spořitelně uložných, by je ihned k soupisu přihlásil a zároveň s přihláškou tou spojil žádost za jich vydání a přenesení do úschovy civilního depozitního úřadu v Praze, a aby soudu zemskému o provedení této přihlášky k soupisu, jakož i o výsledku svého jednání oznámil učinil.

O výsledku této akce nedošla do této doby zpráva. Doufáme však, že k uspokojení všech kolegu o osud svých kaucí starostlivých a nesnadnosti situace z neznalosti cizích předpisů přihlašovacích právem znepokojených věc dostala se na dobré koleje.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Poznámka zamýšleného zeřízení nevylučuje účinnost poznámky hypotekární žaloby.

Na žádost nového knihovního vlastníka povolil knihovní soud dle § 57. kn. z. výmaz poznámky žaloby, jež zapsána byla po provedené poznámce zamýšleného zeřízení.

Ku stížnosti hypotekární věřitelky rekursní soud usnesení knihovního soudu změnil a návrh nového vlastníka nemovitosti na výmaz zmíněné poznámky žaloby hypotekární zamítl. Odůvodnění: Poznámka zamýšleného zeřízení nemovitosti čp. 215 v X stala se dne 3. srpna 1918, poznámka stěžovatelčina, že na usedlosti té pro ni pod č. f. C 11 zjištěnou pohledávkou 37.000 K žalobou vymáhá, satla se 14. srpna 1918, kdežto vlastnické právo na usedlost zmíněnou pro nového vlastníka vtčleno bylo 30. srpna 1918. Poznámka hypotekární žaloby povolena byla tedy ovšem až po dojití žádosti o poznámku pořadí. Avšak ustanovení § 57. kn. z. není neobmezené, nýbrž vztahuje se jen na zápisy, které obsahují v sobě nějaké nové obtížení nemovitosti, které se týkají, čemuž při poznámce žaloby tak není, poněvadž jí činí se jen zřejmým uplatňování zástavního práva, jímž nemovitost před poznámkou pořadí byla již zatížena.

Nejvyšší soud v rozhodnutí svém ze dne 25. února 1919 č. R I 77/19 dovolacímu rekursu nevyhověl, a sice ze správných důvodů soudu rekursního, k nimž vzhledem k vývodům dovolatelovým dodal ještě toto:

§ 57. kn. z. nelze vykládati v tom smyslu, že výmazu v něm stanovenému podléhají bez rozdílu všechny knihovní zápisy. Předpis tento má na mysli jen takové zápisy, které se dotýkají podstaty věci a její účinek na nemovitost samu. Poznámka žaloby vztahuje se však na pohledávku, která na nemovitosti již vázne a které se má dostati jen vykonatelností, takže na knihovním stavu nenastává nijaká změna.

Stanovisko stěžovatelem hájené mělo by v zápětí, že uplatňování hypotekárních práv by byla kladena překážka, zvláště když by hypotekární dlužník měl možnost, vyhnouti se hypotekární žalobě tím, že by si vymohl poznámku prodeje nemovitosti. Takový stav přičil by se zásadám práva knihovního. Musí proto nabyvatel nemovitosti počítati s knihovními pohledávkami jeho poznámce předcházejícími a i s tím, že hypotekárnímu věřiteli je volno, zahálovati svou pohledávku v mezidobí v § 55. kn. z. zmíněném.

Důsledkem toho nemohou ty zápisy, které mají základ v knihovní položce na nemovitosti již váznoucí, podléhati vlivu poznámky prodeje. Náleželo proto dovolací rekurs jako neodůvodněný zamítnouti.

Žalobu o zrušení kupní smlouvy nelze knihovně poznamenati.

K návrhu žalobců povolil rekursní soud, změny zamítající usnesení první stolice, aby se ve vložce č. 104 poz. knihy X poznamenala na základě žaloby spornost vkladu práva vlastnického k statku čp. 27 v X. Odůvodnění: Trhovou smlouvou ze dne 6. srpna 1918 prodali žalující A svůj statek čp. 27 v X, zapsaný ve vložce č. 104 poz. knihy kat. obce Xské žalovanému B-ovi, jemuž také právo vlastnické v knize pozemkové bylo vloženo.

Žalobou dne 19. října 1918 u zemského soudu podanou domáhají se žalobci zrušení uvedené trhové smlouvy a vrácení usedlosti čp. 27 v X pro neplnění převzatých povinností se strany žalovaného.

Berou tím tudíž v odpor i vklad práva vlastnického, ježto smlouva, dle vylíčení žaloby, se zřetelem na ustanovení § 918, vs. z. obč. a § 110. III. dílčí novely, stala se ve skutečnosti neplatnou.

Ustanovení § 61. kn. z. není obmezeno na případ puvodní neplatnosti tabulárního aktu, nýbrž vztahuje se i na případ, když neplatnost dodatečně odpadnutím právního titulu nastala. Vymáháním zrušení smlouvy domáhají se žalobci neplatnosti celého aktu i s vkladem práva vlastnického pro žalovaného a nabude též vyhověním žalobě platnosti dřívější věcné právo žalobců k usedlosti (§§ 20. lit. b. 61. kn. z.).

Neprávem proto zamítl první soud návrh žalobců na povolení poznámky spornosti z důvodu, že nejde o neplatnost vkladu.

Nejvyšší soud rozhodnutím ze dne 11. února 1919 R I 55/19 dovolacímu rekursu vyhověl a obnovil usnesení soudu prvního, při čemž přisoudil i útraty rekursu toho žalovanému proti žalobcům. Důvody:

Dle §u 61. kn. z. jest poznámka spornosti přípustna jen tenkrát, když ten, kdo vkladem nějakým ve svém knihovnictví právu byl poškozen, vkladu pro neplatnost žalobou odírá. V tomto případě však nebyli žalobci poškozeni vkladem práva vlastnického pro žalovaného, kterýžto vklad podle smlouvy kupní se žalobci uzavřené se stal s jejich souhlasem; žalobci neodpírají také tomuto vkladu pro neplatnost vkladu nebo kupní smlouvy, na základě níž se vklad stal, nýbrž domáhají se pouze rozhodnutí, aby kupní smlouva, dle tvrzení jejich platně uzavřená, byla dle §u 918. obč. z. následkem odstoupení jich od smlouvy prohlášena za zrušenou.

Nejsou tu tedy podmínky §u 61. kn. z., který jakožto předpis výjimečný nepřipouští výkladu rozšiřujícího.

Rovněž není žádost odůvodněna dle §u 20. kn. z., poněvadž nejde o vyznačení osobních poměrů, zejména nejde o omezení v disposičním právu žalovaného.

Návrh na poznámku spornosti není opodstatněn ani jako prozatímní opatření po rozumu §u 378 a násl. ex. ř., poněvadž jednak poznámka spornosti, která je přípustná jen za předpokladů v §u 61. kn. z. stanovených, má jiný obsah a účinek, než prozatímní opatření dle §u 382. ex. ř., jednak ani tvrzený nárok, ani nebezpečí žalobcům hrozící nebyly niak osvědčeny.

Slušelo proto usnesení prvního soudu, návrh zamítající, obnoviti.

Ježto poznámka spornosti dle povahy své, jak též v motivech ku čl. XIII. č. 7 uv. z. k ex. ř. vysloveno, má povahu opatření prozatímního, byly útraty dovolacího rekursu, návrhem žalobců vyvolaného, dle §§u 41., 48., 50. c. ř. s., §§u 78., 394., 402. ex. ř. žalovanému přisouzeny.

Není překážky, aby firma, která dosud byla zapsána v obchodním rejstříku jen německy, provedla dodatečně zápis a to celý, nikoli pouze znění firmy, v jazyku českém.

Firma A, která dosud registrována byla pouze německy, zažádala o zápis v jazyku českém.

Obchodní soud povolil zápis jen pokud se týče znění firmy. V ostatním návrh zamítl, jelikož § 10. nař. min. vnitř. a spravedlnosti ze dne 19. dubna 1880 č. 14 z. z., jež dosud zrušeno nebylo, předpisuje, že zápisy do obchodního rejstříku vykonati se mají v řeči opovědi ústní neb písemné, pokud se týče usnesení o ní vydaného. Zápisy tyto — vyjma zápisy znění firmy se týkající — mají se ale dít jen v jediné řeči, ve které usnesení zápisu svědčící vydáno bylo. V daném případě jsou veškeré sloupce, jichž opětů zápis se navrhuje, již v jazyce německém zapsány, pročež opětů zápis, pokud se netýká znění firmy, at v jazyce německém, at v jazyce českém, jeví se býti nepřipustným, ježto nejsou ani novou změnou, ani dodatkem zápisu již provedených.

Vrchní soud usnesením ze dne 19. února 1919 R. IV. 47.119 stížnosti nevyhověl z důvodu:

Soud rejstříkový správně se dovolává ministerského nařízení ze dne 19. dubna 1880 č. 14 z. z., z jehož §u 10. ustanovujícího, že zápisy do knih pozemkových a do obchodního rejstříku dít se mají v jazyku podání, plyne, že zápisy tyto prováděti se mají jen v jednom jazyku zemském, což účelu rejstříku obchodního právě tak, jako knih pozemkových, úplně vyhovuje. Výjimku činí pouze znění firmy, jejíž zápis v různých jazycích ve smyslu výnosu min. spravedlnosti ze dne 18. ledna 1883 č. 20.176 jest přípustný, ač-li ovšem v těchto různých jazycích od sebe se liší.

Býl proto návrh, aby zápisy v obchodním rejstříku při firmě A již provedené, staly se též v jazyku českém, správně zamítnut.

Nevyšší soud rozhodnutím ze dne 1. dubna 1919 R. I. 110/19 dovolacímu rekursu vyhověl a nařídil soudu rejstříkovému, aby nahlédě k důvodu pro zamítnutí návrh stěžovatelův vyřídil. Z důvodu:

Účelem rejstříku obchodního jest listé právní skutečnosti obchodních živností se týkající ve stálé patrnosti chovati a u veřejnosti uvěsti (čl. 12. až 14. obch. z. §§ 11. až 18. uv. z.). Tomuto účelu hověí lépe zápis v obou jazycích v zemi obvyklých, nežli omezení zápisu na jediný jazyk, tak jako užívání firmy dvojjazyčné také v rejstříku obchodním zápisem obojího znění výrazu dochází. Zákonem není zakázáno zapisovati tytéž záznaky v obou řečech. Nařízením ze dne 19. dubna 1880 č. 14. z. z. řeči v §u 10. pouze otázku, ve které řeči se má státi zápis do rejstříku, předpokládaje, že nebylo žádáno o užití určitého jazyka anebo snad obou jazyků zemských, neboť neobsahuje toto ustanovení výslovného předpisu, že zápis pouze v jedné

řeči smí býti proveden. Pozdější nařízení o užívání zemských jazyků v úřadech ze dne 24. února 1898 č. 16. z. z. určuje, kterého jazyka užívají úřady jako jazyka služebního dle §u 13. stanoví, že soudy, s jejichž řeči služební se neshoduje řeč žádosti o zápis do knih veřejných a rejstříku, provésti mají zápis v řeči žádosti a připojiti překlad v řeči služební, k němuž též při výtazích zřetel bráti dlužno. Toto nařízení bylo nařízením ze 14. října 1899 č. 59 z. z. zrušeno. Z toho však nenásleduje, že mezi ustanovením § 13. nař. z roku 1898 a § 10. nař. z 19. dubna 1880 č. 14 z. z. byl zásadní rozpor a že obnovením stavu právního tímto posledním nařízením (z r. 1880) zavedeného stal se zápis do rejstříku ve dvou jazycích nepřipustným. Dlužno ovšem přisvědčiti, že z pravidla dostateč zápis pouze v jedné řeči vykonaný. Má-li však býti zodpověděna otázka, zdali zákon zakazuje takové zápisy a bylo-li tedy zamítnutí návrhu po zákonu správné či protizákonné (§ 16., resp. pat. z roku 1854), nezbyvá nežli prohlásiti odepření žádaných zápisů v jazyku českém za protizákonné, pročež dovolacímu rekursu bylo vyhověno.

Lhůty ve finanční reformě naší.

Načrtl Dr. V. Černý v Říčanech.

(Dokončení.)

VII. Nařízením vlády ze 6./3. 1919 č. 168 jest ustanoveno, že (nehledě k možnosti vybírání do 30% resp. 50% ve dnech od 10. do 24. března 1919) vklady u peněžních ústavů ode dne 10. března 1919 a později učiněné jsou volné.

VIII. Nařízením vlády z 10. dubna 1919 č. 184 předpisuje soupis pojistek životních na kapitál a důchod a soupis pojistek na zásoby zboží uloženého neb dopravovaného ve dnech od 1. do 31. května 1919.

Pojišťoven se týká lhůta 4nedělní počínající 10. červnem 1919. Rovněž lhůta (Soupis V.) do 5. června 1919 týká se pojišťoven a lhůta týdenní dle §u 8.

Amnestie podobná jako v odstavci III. (v 1. čísle tohoto časopisu) se lhůtou do 31. května 1919.

IX. Nařízením vlády z 10. dubna 1919 č. 185 o soupisu jmění movitého a pohledávek neknihovních v lhůtě od 1. května do 31. července 1919.

Doba od 1. srpna 1914 do 28. února 1919 rozhoduje ohledně a) soupisu těch hospodářských strojů, jež nejsou lhůty motorickou silou a v době naznačené byly koupeny. Hospod. stroje motorickou silou hnané dlužno prohlásiti bez výjimky; b) soupisu částek peněžních věnovaných k zakoupení drahokamu, perel, skvostů, vzácných kožerů a tkanin, hudebních nástrojů, uměleckých, ozdobných a jiných předmětů přepychových, různých sbírek.

Důležité pro notáře pražské, poněvadž oni jsou soupisovými úřady pro Prahu. Venkovští notáři budou pouze berním úřadům vidimovati stejnopisy příhlásek doložkou vidimační za tarifní poplatek.

Pohledávky neknihovní nepřihlášené propadají ve prospěch státu (velmi důležitý čl. 7. dlužno zevrubně prozkoumati).

Promlčení trestní: 3leté. Amnestie podobná jako byla v tomto článku pod III. vylíčena (v 1. čísle t. č.).

X. Nařízením z 23./4. 1919 č. 217 stanovena povinnost sestaviti bilanci k 1./3. 1919.

XI. Lhůta pro soupis zlata atd. byla prodloužena do 30. dubna 1919 nařízením z 14./4. 1919 č. 200 a lhůta pro soupis cenných papírů do 10. května 1919 nařízením ze 14./4. 1919 č. 201. (Psáno 14. května 1919.)

ZE DNE.

Amnestie poplatková. Národnímu shromáždění podán byl ministerstvem financí návrh zákona, aby ustanovení §u 16. zák. ze dne 25. února 1919 čís. 84 ohledně amnestie daňové rozšířeno bylo též na nesprávná neb neúplná udání ve věcech poplatkových. Za tuto amnestii přimlouvali jsme se již v první čísle našeho časopisu a spolek náš podal v té příčině minist. financí zvláštní pamětní spis. Jest nám proto zvláštním zadostiučiněním, že náhled náš ukázal se býti správným. — Podobně k iniciativě naší a k článku, uveřejněnému rovněž v prvním čísle našeho časopisu ohledně zjišťování hodnoty cenných papírů předložil ministr financí Národnímu shromáždění návrh zákona, v kterém se stanoví, že pro ocenění cenných papírů a hodnot ve měně jiné jest rozhodným záznam Pražské burzy toho dne, podle kterého se řídí vypočtení poplatku.